

Heemkundekring Jan uten Houde

LedenNieuwsBrief juli-augustus 2022 (8)

- Jubileum 75 jaar Heemkundekring Jan uten Houde

Helaas is de presentatie over de geschiedenis van onze 75-jarige Heemkundekring nog niet afgerond. Daarom graag aandacht voor Ex Ligno de zanggroep die op gepaste wijze ons jubileum muzikaal introduceerde.

- Uit het bestuur

Het bestuur van onze Heemkundekring zou graag versterkt worden door enkele nieuwe actieve bestuursleden. Geïnteresseerde kandidaten nodigen we graag uit om eens aan te schuiven en te bezien welke rol zij zouden kunnen vervullen binnen ons bestuur.

Bel of mail onze voorzitter Piet Paantjens, hij wil graag met u overleggen.

Mail naar voorzitter@janutenhoude.nl of bel 0655148695

- KSE

Wij zijn door de school KSE benaderd om met hen te bezien hoe we aldaar de kinderen kunnen interesseren voor ons erfgoed. Wie wil hieraan meewerken?

- **75 jaar van Etten en Leur naar Etten-Leur**

Bert Steenbruggen heeft het idee gelanceerd om in het kader van ons 75-jarig jubileum een tentoonstelling in te richten waarin wordt teruggeblikt op diverse ontwikkelingen in onze gemeente zoals: Industrie (75 jaar Vosdonk wordt door de schrijversgroep opgepakt); Agrarisch; Sportaccommodaties; Scholen / Onderwijs; Wegen; Van Dorp naar Stad; Verenigingsleven; Archeologie / Monumenten

Hiervoor wordt een nieuwe werkgroep ingericht. Heeft u interesse en/of kennis en zin om hieraan mee te werken. Meldt u dan aan bij prcommunicatie@janutenhoute.nl

- **Post-coördinator Ad Kanters**

Wegens problemen met zijn gezondheid heeft Ad Kanters de leiding van de bezorging van ons kwartaalblad Heem-EL en andere postzaken moeten beëindigen.

Gelukkig heeft Ad op tijd een opvolger voor hem gevonden en zijn werk overgedragen aan Walter Bakx.

Wij willen Ad bedanken voor zijn jarenlange inzet en super correcte organisatie van de postbezorging en wensen hem een voorspoedig herstel. Walter Bakx harstikke bedankt voor het overnemen van de organisatie van onze postbezorging.

Open Monumentendagen 10 en 11 september 2022

Tijdens de open monumentendagen met als thema 'Duurzaamheid' zijn in onze gemeente tien monumentale panden geopend van 11.00 tot 17.00 uur. Deze monumentale panden zijn opgenomen in een fietsroute waarvan de flyer tijdens de Open Monumentendagen kan worden opgehaald bij de twee startpunten, namelijk City Shop Markt 2 en Het Trouwkerkje aan het Van Bergenplein 1.

En bij het centrale punt van de fietsroute: het Nederlands Drukkerijmuseum aan de Leeuwerik 8.

De fietsroute is ongeveer 22 km lang. Bij diverse monumenten zijn borden met informatie over de cultuurhistorie van het pand geplaatst. Verder kan men alle informatie vinden op de website van de gemeente Etten-Leur www.etten-leur.nl en op de website van de Heemkundekring Jan uten houte. en www.janutenhoute.nl onder activiteiten. (begin september)

En op de website www.openmonumentendag.nl onder Etten-Leur.

Tijdens deze open monumentendagen zijn er orgelbespelingen in de VanGoghKerk en het Trouwkerkje. Er wordt dan gespeeld op de cultuurhistorische Jacobus Zeemansorgels. Deze orgels zijn meer dan driehonderdjaar oud!

Heel bijzonder is ook de aandacht voor de Zwartenbergse molen die dit jaar in september 300 jaar bestaat. Ton van den Wijngaart schreef hierover een boek dat men tijdens de Open Monumentendagen voor de kostprijs kan aanschaffen.

Deelnemers aan de OMD-fietstocht kunnen een bakske doen bij het HavenHuis met een gratis petite fourtje.

De monumentale panden en musea die **gratis** zijn opengesteld tijdens deze open monumentendagen op zaterdag en zondag:

- VanGoghKerk, Markt 4, (zondag alleen tijdens de orgelconcerten)
- City Shop / voormalige kosterwoning Markt 2
- Het Oude Raadhuis, Markt 1
- Huisje 51, Paulushofje Markt 51
- Museum 'De Kunst van het leven', Paulushofje Markt 53 en 59
- De Kapel in het Ouderkerkpark, Stationsstraat 28a

Heemkundekring Jan uten Houte

- Restaurant HavenHuis / De Ster, Geerkade 19
- Molen De Lelie Geerkade 45 (zondag gesloten)
- Zwartenbergse molen, Zevenbergseweg 23 (zaterdag gesloten)
- Trouwkerkje, Van Bergenplein 1
- Drukkerijmuseum, Leeuwerik 8 inclusief tentoonstelling Jan van den Brink

De open monumentendagen worden georganiseerd door de Werkgroep Materieel Onroerend Goed van de Heemkundekring Jan uten Houte met ondersteuning van KOEPEL de gemeentelijke marktplaats voor cultuureducatie Etten-Leur.

De organisatie kan nog wat handjes gebruiken voor het toezicht van de vele opengestelde monumenten. U kunt zich hiervoor aanmelden bij Julia Bakker, grand@ziggo.nl

Trommelen vierde jubileum en deelde uit

Op vrijdag 10 juni vierde Trommelen haar 75-jarig bestaan. Het boekhoud- en accountantskantoor, met vestigingen in Alphen en Etten-Leur, zocht voor dit bijzondere jubileum een bijzonder goed doel. En wie kun je dan beter kiezen dan een 75-jarige met veel aandacht voor de lokale historie? Bij het feest op 10 juni waren de honderden klanten bereid om een donatie te doen voor dit goede doel. Woensdag 29 juni waren de directieleden van Trommelen, Martin Laurijssen en Johan Suijkerbuijk, met partners naar het Heemkundig Streekmuseum in Alphen gekomen voor de overhandiging van de cheques. Martin: “Het was voor ons wel even denken en wachten totdat we de juiste keus gevonden hadden. Maar wat ons betreft passen Heemkundekring Carel de Roy uit Alphen en Riel en Heemkundekring Jan uten Houte uit Etten-Leur daar precies in. Het zijn lokale verenigingen, die veel doen om de lokale historie te bewaren en een mooie rol hebben in onze dorpen. Daarbij vieren ze dit jaar ook hun 75 jarig bestaan. En dat geldt ook voor Brabants Heem, wat werd

opgericht door ‘onze’ pastoor Binck. Die dan ook weer van de Leur kwam...

Martin: “We hebben na ons feest de donaties verzameld en de centen geteld. We hebben daarna het bedrag eerlijk verdeeld en hierbij mag ik deze cheques aan jullie overhandigen.” Frans de Leeuw en Piet Paantjens mochten daarna tot hun grote verrassing ieder een cheque van € 3.000,- in ontvangst nemen.

Piet, namens de heemkundekring Jan uten Houte: “Ik ben écht verrast door dit prachtige bedrag. We gaan jullie zeker op de hoogte houden, wat we als heemkundekring hiermee gaan doen, dat beloof ik!”

Markt 53, 4875 CC Etten – Leur
Tel.: 0655148695 (voorzitter)
IBAN: NL95 RABO 0115 276 637
ExpoRuimte / HeemHuis, Burchtplein 84, 4873 BN Etten-Leur

E-mail: prcommunicatie@janutenhoute.nl
websites: www.janutenhoute.nl
www.hetwithof.nl
www.hetgeheugenvanettenenleur.nl
www.heermavanvoss.nl

Genealogie-werkgroep

Ik wil mijn stamboom verder uitzoeken!

Nu de vakanties weer aflopen en de dagen korter worden, zullen velen weer hun thuishobbies oppakken. Duizenden mensen zijn bezig om hun familiegeschiedenis uit te pluizen: foto's verzamelen, verhalen van ooms en tantes, van opa en oma opschrijven voordat ze vergeten worden, maar ook zelf uitpluizen hoe de stamboom er uitziet. Zij zijn bezig met een hobby die de deftige naam genealogie heeft.

Jan uten Houte, de Etten-Leurse heemkundekring, wil onderzoekers helpen met tips en met vastlopers.

De eerste genealogie-avond was een groot succes. Bezoekers werden op weg geholpen of konden met hun vragen terecht bij de ervaren heemkundigen.

Op 21 september is de volgende avond, waar iedereen welkom is in ons HeemHuis Burchtplein 84 . Er zal een korte inleiding worden gegeven met als thema: Op welk adres woonde mijn familie? En: Hoe kan ik mijn stamboom aanvullen met aardige feiten?

Daarna kan iedereen weer aan de slag, als men wil onder persoonlijke begeleiding.

De avond begint om 19.30 uur. Neem liefst zelf een laptop mee. Er is Wifi, de toegang is gratis en de koffie kost één euro. Aanmelden graag, maar is niet nodig. Informatie: genealogie@janutenhoute.nl

Schrijvers-werkgroep

Presentatie kermisboek

Vrijdag 16 september om 19.00 uur wordt tijdens de officiële opening van de Leurse kermis het boek "De Moeierboom en Adriaen vieren kermis" uitgereikt aan Chris Reemer van de Cakewalk en wethouder Ger de Weert.

Gastschrijver Hans Meesters heeft zijn herinneringen en enthousiasme voor het grootste volksvermaak ter wereld weer op zijn manier vastgelegd. Schrijver Jos Buijs heeft de historie en de activiteiten rondom de kermis opgediept en aangevuld met foto's uit diverse archieven. Uiteindelijk heeft onze vormgever Rob Schrauwen weer voor een mooi eindresultaat gezorgd.

In het kader van ons 75-jarig jubileum:

Heemavond

Op donderdag 27 oktober of woensdag 2 november (afhankelijk van beschikbaarheid van de Linde) wordt door onze werkgroepen cultureel erfgoed een Heemavond georganiseerd.

Aan de orde komen:

De Canon van Etten-Leur (Het JumboBoek) waarvan diverse onderwerpen extra aandacht krijgen en de noodzaak van vastlegging en behoud van ons culturele erfgoed.

Ingegaan wordt door de schrijvers op de inhoud van eerder uitgegeven boeken, gedichten worden voorgedragen, dialect komt voorbij en vooruitlopend op de Familiekwis een voorproefje van wat inhoud.

Familiekwis

De projectgroep Heemkwis is al volop aan de slag.

Vrijdag 27 januari 2023 grote Familiekwis. Een avondvullend programma vol hilariteit en kennisdeling.

Families (4 personen) kunnen hun kennis over Etten-Leur en Etten-Leurenaren laten blijken.

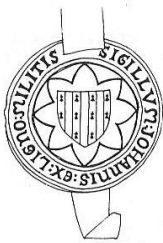
Nadere info volgt.

Wil iemand aanschuiven om deze of andere activiteiten mee te organiseren, je bent welkom.

wergroepen@janutenhoute.nl of tel. 0657348006 Jos Buijs.

Heem-EL

Rond 10 september is ons nieuwe kwartaalblad Heem-EL gedrukt en wordt het z.s.m. bij onze leden bezorgd. Ook benieuwd naar de gevarieerde cultuurhistorische artikelen?

Heemkundekring Jan uten Houte

Koersen op karakter: een duik in de Brabantse wielergeschiedenis

Vorig weekend startte La Vuelta 2022, de Ronde van Spanje, in Nederland. Maar liefst drie dagen lang (19, 20 en 21 augustus) koersten de renners door ons mooie Nederlandse landschap. De tweede en derde rit werden in Brabant verreden. En heel bijzonder is dat de tweede etappe op 'onze' Citadel startte; een plek die zo verweven is met de Tachtigjarige Oorlog en de Spaansgezinde Bosschenaren. Met dat sportevenement in gedachte heeft het Brabants Historisch Informatie Centrum het Brabantse wielrennen en de verdwenen wielerveden in kaart gebracht op 'Koersen op karakter': www.bhic.nl/wielrennen.

Stoempend over slingerende weggetjes tussen weilanden door, soms met de smokkelwaar nog onder je shirt. Of juist hard trappend om die criminaliteit te ontsnappen: Brabant en de wielersport zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Rijke historie van Brabantse velodromes

Noord-Brabant is de provincie waar het wielrennen in de haarvaten van de historie zit. Dat zie je ook terug in het aantal wielerveden, want van de 160 banen in Nederland lag de helft in het traditioneel 'wielervedende' Brabant. Om te achterhalen hoe dat komt en waar deze wielerveden precies hebben gelegen, ging journalist en onderzoeker Robert van Willigenburg bijna forensisch te werk. Hij bekeek talloze plattegronden en luchtfoto's, websites van heemkundekringen en scans uit de archieven. Van Willigenburg: "Soms was ik zes weken zoet met het vinden van één wielerved, resulterend in een stukje van slechts driehonderd woorden. Maar dan wist ik wel zeker dat het klopte." Inmiddels heeft hij een fraai staaltje wielervedarcheologie verricht door de rijke geschiedenis van de velodromes op te graven. Op een kaart op onze themawebsite zie je waar de Brabantse banen hebben gelegen. Zo zijn er de gouden wielerveden waar serieus werd gekoerst, de categorie zilver was voor de banen waarop wielervedclubs regionale koersen verreden en brons voor de kleinere baantjes, vaak achter het café.

Veel goede wielrenners komen uit Brabant

Wim van Est, Wout Wagtmans, Jeroen Blijlevens - en ál die anderen: Brabant (West-Brabant in het bijzonder) is al decennialang een kweekvijver voor talentvolle renners. Voor veel Brabanders uit armere gezinnen was de fiets in de vorige eeuw – letterlijk en figuurlijk – hét middel om aan het harde bestaan uit hun streek te ontsnappen. Kon je hard trappen, dan viel je op en maakte je kans een echte wielrenner te worden: met alle aanzien en financiële draagkracht van dien. Die sociale ongelijkheid speelt nu geen rol meer en het wielrennen en de wielercultuur zitten inmiddels verankerd in de genen van Brabant en zijn inwoners. Met deze achtergrond vol heroïek, noeste arbeid en heldendom grossiert deze provincie in alles wat met wielrennen te maken heeft en vooral: we leveren nog steeds grote renners met toppers zoals Marianne Vos en Harrie Lavreysen.

‘Koersen op karakter’ gaat over het Brabantse wielrennen: oud-wielrenners, wielerrondes en wielerbanen, met veel bijzondere verhalen over oude en actuele wielersprofs, foto’s en films. Bijvoorbeeld over “Kwatta-Jantje” Pijnenburg met beelden van een wedstrijd in 1937 tussen hem en Detmer Klink, of van zijn huwelijk met Maria Bierens in 1934 in Tilburg. Verder opnamen uit 1936 waarbij Kees Pellenaars het Internationale Wielercriterium om De grote Prijs van Eindhoven wint, of bijvoorbeeld een mooie compilatie van de Eerste Ronde van Mill eind jaren zestig.

Dit en veel meer te zien via: www.bhic.nl/wielrennen

Kijk en haal herinneringen op!

Stond jij vaak te juichen langs het parcours en heb je herinneringen aan het Brabantse wielrennen? Deel jouw herinneringen, verhalen, foto’s en films met ons.

Fotobijchriften:

- Wethouder Van Susante lost het startschot bij de opening van de wielersbaan in Boxtel op 14 juli 1933. Collectie Fotopersbureau Het Zuiden, BHIC (1901-000147)
- Opening van de wielersbaan in Nuland; wielrenners staan klaar bij de startlijn, 25-05-1950. Collectie Fotopersbureau Het Zuiden, BHIC (1657-000412)

Méer beeldmateriaal (& filmpje!) via deze link; <https://we.tl/t-SMqiEqk28H> Beelden kunt u voorzien van bronvermelding allemaal gebruiken. De bron vindt u in de naamgeving van het bestand.

Volgende ledennieuwsbrief met info over Rabo Support Actie en linken naar andere cultuurhistorische info. Ontvangt u voor 5 september!